

Na kopané

Fotbal ve vizuálním umění od začátku 20. století do současnosti

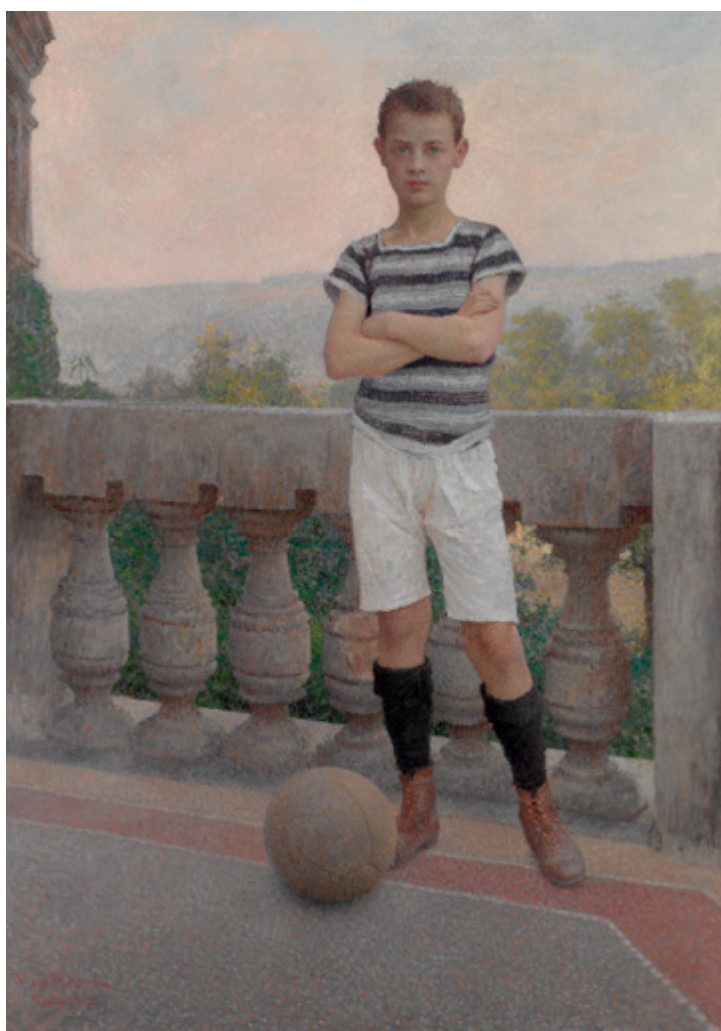
Galerie výtvarného umění v Chebu
29. 9.–30. 12. 2022

Vernisáž ve středu 28. září v 17.00

Nástup moderního umění v 2. polovině 19. století byl spojen nejen s novými formálními postupy, ale také s hledáním témat, jež by lépe korespondovala s rychle se měnícím světem. Patřil mezi ně i sport a konkrétně fotbal, který se v té době stal nejrozšířenější a nejoblíbenější sportovní hrou. Za uměleckou reflexí, která však nikdy nebyla příliš častá, se od té doby většinou skrývalo silné osobní zaujetí samotných autorů, kteří byli nejen příznivci fotbalu, ale v mnoha případech také jeho amatérskými hráči. Výtvarné umění je schopno tlumočit jeho specifické vizuální kvality – jasnou zeleň trávníků, pestré klubové barvy nebo architekturu stadionů. Jeho časový rozměr však dokáže – samozřejmě s výjimkou nových médií – vyjádřit jen prostřednictvím určité momentky fotbalového zápasu, popřípadě na něj rezignuje, když zobrazuje bezčasovou atmosféru opuštěných hřišť s jejich specifickou poezií. Fotbal od vrcholového po amatérský pronikl celou společností a stal se lidovou zábavou, odrážející i určité společenské jevy. Díky této popularitě mohli od 60. let dále konceptuálně orientovaní umělci pracovat s jeho charakteristickými prvky jako s obecně srozumitelnými kulturními symboly, které už sloužily k vyjadřování obsahů, jež s ním přímo nesouvisely. Současná výstava, konaná u příležitosti Mistrovství světa v Kataru a vůbec první u nás na toto téma, se

zaměřuje na výtvarné umění téměř všech tradičních i nových médií a na fotografii. Vedle českého umění zahrnuje i přesahy do sousedních zemí Slovenska a Německa. Odvíjí se podle jednotlivých tematických okruhů, které na sebe s určitými přesahy navazují a zároveň vytvářejí volnou chronologickou osu od realistických zobrazení po současné konceptuální umění.

Na výstavě jsou svými díly zastoupeni tito umělci a umělkyně: Peter Angermann, Vlastimil Beneš, Oldřich Blažíček, Jaroslav Brychta, Miloš Budík, Vlaho Bukovac, Josef Čapek, Gustav Fífka, Katharina Gierlach, Karel Hájek, Adolf Hoffmeister, Bedrich Hoffstädter, Karel Holan, Miloslav Holý, Lukáš Jasanský – Martin Polák, Miloš Jiránek, Václav Jírů, Joža Koudelka, Karel Lidický, Jan Lichtág, Zdeněk Lhoták, Miloslav Losík, František Matoušek, Milan Mikuláščík, Peter Meluzín – Július Koller, Alex Mlynárčík – Róbert Cyprich, Jiří Načeradský, František X. Naske, Zdeněk Němeček, Antonín Pelc, Tomáš Pospěch, Přemysl Procházka, Jan Preisler, Rafani, Jan Rajlich ml., Jan Rambousek, Jan Smetana, Otakar Španiel, Bohumil Štěpán, Jindřich Štreit, Stanislav Tereba, Roman Vondrouš, Vlasta Vostřebalová Fischerová, Vendelín Zdrůbecký

František Xaver Naske, Fotbalové utkání Angličanů se Slávií v Praze, 1905, olej na plátně, 72,5 x 99,5 cm, Národní muzeum – Sbirka tělesné výchovy a sportu

Jan Preisler, Kopaná, 1905–06, olej na plátně, 32 x 46 cm, Západočeská galerie v Plzni, foto©ZG Plzeň

Vlaho Bukovac, Na balkóně – syn umělcův, 1905, olej na plátně, 100 x 70,5 cm, Národní galerie Praha, foto©NG Praha

Vlasta Vostřebalová Fischerová, Jenda po zápase, 1935, olej na plátně, 80 x 60 cm, soukromá sbírka

Jan Rambousek, S. K. Meteor (Kopaná, Sportovní diváci), 1924, dřevoryt, 240 x 160 mm, Galerie umění Karlovy Vary

Václav Jírů, Diváci (z cyklu Praha a Pražané), 1957, fotografie, 290 x 420 mm, Galerie výtvarného umění v Chebu

Karel Lidický, Brankář (Plánička), 1929, bronz, dřevěný sokl, v. 35 x cm, Národní muzeum – Sběrka tělesné výchovy a sportu

Zdeněk Němeček, Brankář, před 1969, bronz na dřevěném soklu, v. 37,5 cm, Národní muzeum – Sběrka tělesné výchovy a sportu

Jiří Načeradský, Fotbalisté, 1972, olej na plátně, 200 x 230 cm, soukromá sbírka

Bohumil Štěpán, Fotbalový míč s hřebíky, 1968, kůže, kov, v. 27 cm, Národní galerie Praha, foto©NG Praha

Katharina Gierlach, Borussia Mönchengladbach (z cyklu 1. Bundesliga), 2012, olej na plátně, 90 x 120 cm, majetek autorky

Peter Angermann, Nedělní fyzika, 2005, olej na plátně, 170 x 200 cm, soukromá sbírka

Zdeněk Lhoták, Z cyklu Sparta, 1977–1989, černobílá fotografie, majetek autora

Roman Vondrouš, Z cyklu Věrní fanoušci, 2020–2021, barevná fotografie, majetek autora

Peter Meluzín, fotografie z U.F.O. Kroniky, 1981, autorská kniha, 39 x 30 cm, Slovenská národní galerie v Bratislavě, foto©SNG Bratislava

František Matoušek, Mladí čeští umělci, 1999, akryl na plátně, 85 x 113 cm, Sběrka Roberta Runtáka

Lukáš Jasanský, Martin Polák, Bez názvu (ze série Fluxus), 1990, černobílá fotografie, 125 x 90 cm, majetek autorů

Přemysl Procházka, Fotbal, 2017, akryl na plátně, 73 x 136 cm, Sběrka Roberta Runtáka

Na kopané. Fotbal ve vizuálním umění od začátku 20. století do současnosti
29. září – 30. prosince 2022
Autor výstavy: Marcel Fišer
Odborná spolupráce: Eugen Scheinherr (fotbalová historie), Lukáš Bártl (fotografie), Jan Mergl (sklo, porcelán), Tomáš Winter (odborná redakce textů)
Otevírací doba: út–ne, 10.00–17.00

Doprovodný program:
12. října, 17.00, komentovaná prohlídka s autorem výstavy
9. října, 17.00, přednáška historika sportu Martina Pelce „Muži v ofsidu: fikce a realita prvorepublikového fotbalového fanouškovství“
23. listopadu, 17.00, slavnostní odhalení nové části stálé expozice Retromusea věnované RH Cheb

Galerie výtvarného umění v Chebu, příspěvková organizace Karlovarského kraje
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 16, 350 02 Cheb
T: +420 354 422 450, F: +420 354 422 163
info@gavu.cz, www.gavu.cz

Výstavní program GAVU Cheb je podpořen z grantového programu MK ČR. V roce 2022 vydala Galerie výtvarného umění v Chebu. Grafika Kolář & Kutálek, tisk Dragon Press, s. r. o., náklad 600 ks.

